

Gebruiksvoorschriften neonicotinoiden in bloembollen en bolbloemen

N.a.v. de besluitvorming over aangescherpte toelatingsvoorwaarden voor enkele neonicotinoiden heeft KAVB behoefte, op korte termijn, aan enige praktische duidelijkheid over de interpretatie van definities. Dat is met name ook bij en voor de handhaving van belang. Op korte termijn zal namelijk voor een aantal bolgewassen het plantproces starten en daarmee ook de plantgoed behandelingen met gewasbeschermingsmiddelen. Datzelfde geldt ook voor enkele kasteelten (bloementeelt). Hieronder wordt aangegeven om welke gewassen en vragen het zoal gaat.

- Narcis: fractie (< 10%; vooral in directe buurt van duinen/bossen) van narcisareaal te velde wordt behandeld met admire in boldompeling direct voorafgaand aan het planten. Doel: bescherming tegen besmetting/infectie in voorjaar door narcisvlieg. Er zijn geen effectieve alternatieven meer. Bloei van narcis kan niet worden voorkomen en vindt plaats in maart. Bij gemiddelde temperatuur in maart vinden geen bijenvluchten plaats (= info van imkers). Wij gaan derhalve uit van de definitie dat hierbij geen sprake is van een voor bijen gevoelige situatie. Neemt overheid deze interpretatie over van 'niet voor bijen gevoelige behandeling' resp. Kan deze behandeling doorgang blijven vinden?
 - In de herbeoordeling neonicotinoiden is het gebruiksvoorschrift opgenomen: *Toegestaan is uitsluitend het gebruik als insectenbestrijdingsmiddel in de onbedekte teelt van en ten behoeve van de onbedekte teelt van bloembol-, knol-, knolboem- en bolbloemgewassen met uitzondering van grofbollige narcissen door middel van een dompelbehandeling, met dien verstande dat bloei moet worden voorkomen en niet meer dompelvloeistof wordt gebruikt dan in de gebruiksaanwijzing is aangegeven, en er binnen 10 maanden na planten geen voor bijen aantrekkelijke gewassen geplant of gezaaid worden.*
 - Bij warme dagen zullen de bijen (ook in maart) de kast uitgaan op zoek naar voedsel. Met de term 'gemiddelde temperatuur' dient daarom voorzichtig te worden omgegaan. Bovendien kunnen andere bestuivers ook al actief zijn, hommelmkoninginnen bijvoorbeeld vliegen in maart zeker.
 - Aangezien maart als vroeg in het bijenseizoen kan worden gezien, kan blootstelling van de eerst uitvliegende bijen aan admire verstrekkende consequenties hebben voor de rest van het seizoen (door oa nestopbouw).
- Voor o.a. lelies, hyacint (klein deel van hol- en snijbollen) en gladiool (leverbare knol voor bloementeelt buiten) geldt dat ze worden gedompeld in een admire oplossing. Lelies worden gekopt voordat ze in bloei komen (ten gunste van bolvormingsproces); 1^e jaars plantgoed van hol- en snijbollen hyacint bloeit niet; gladiolenbloemen worden groen geoogst van het veld (om vervolgens in de keten een enkele gekleurde bloemknop te ontwikkelen). In al deze gevallen geldt: er vindt geen bloei plaats op het veld. Wel kan er een enkele verdwaalde knop op kleur zijn gekomen (lelie/gladiool) of een enkele bloem (hyacint, als holproces van een enkele bol niet geheel goed is verlopen) op het veld staan. Wij gaan uit van de definitie dat hierbij geen sprake is van een 'bloeiend' gewas. Neemt overheid deze interpretatie over van 'niet voor bijen gevoelige behandeling' resp. Kan deze behandeling doorgang blijven vinden?
 - Risico's voor bijen zijn er pas bij open bloemen, wanneer nectar/stuifmeel beschikbaar is. Dit betekent dat dichte knoppen, ook als ze op kleur zijn, acceptabel zijn.
 - Een enkele open bloem op het veld is ook acceptabel.
 - NB Voor lelies speelt ook mogelijke blootstelling via extraflorale nectariën. Deze kunnen bijen aantrekken ook als de bloemknoppen dicht zijn.

- Hyacint: een zeer klein deel van de hoeveelheid hyacinten (klein deel van hol- en snijbollen) wordt in juli als bol behandeld met admire tegen trips in het holproces. Deze bollen worden pas in november/december geplant na een temperatuur traject te hebben doorlopen. Volgens het CTGB is het plantmoment het moment waarop de 10 maanden termijn ingaat, waarbinnen geen ander (voor bijen gevoelig) gewas mag worden geteeld. In deze situatie is het zeer de vraag of hier het plantmoment (november/december) of het behandelmoment (juli) moet worden gehanteerd voor de 10 maanden termijn.
Omdat hyacint in juni wordt geoogst, zal er een probleem met de 10 maanden termijn ontstaan (met beperkte (vanwege kleine areaal) gevolgen voor de vruchtwisseling) wanneer plantmoment wordt gehanteerd.
 - In de (her)beoordeling is uitgegaan van de afbraaksnelheid na het planten. Gegevens over de afbraaksnelheid vóór het planten zijn niet bekend, waardoor moet worden uitgegaan van volledige dosering op moment van planten. Zodoende gaat de 10-maandentermijn pas in bij planten.

- Voor diverse bolbloemteelten (kas) kan gelden dat de leverbare bol is behandeld met admire. Voor het geoogste product (bolbloem) geldt dat de bloem/bol op pot in een rauwe fase wordt geoogst. Daarbij kan sprake zijn van kleurvorming op de oudst aangelegde bloemen. Is hier sprake van een voor bijen gevoelige situatie (migratie drempel in kas voor bijen; geen bloeiend maar wel eerste begin van op kleur komen bloemknop)? Wat wordt precies verstaan onder migratie bijen in/uit kas beperken? (Gevolgen kunnen fors zijn wanneer geen enkele bij binnen mag komen/wegvliegen en helemaal geen enkele kleur wordt getolereerd; zal vermoedelijk leiden tot bespuitingen in kas (blootstellingsrisico, residu op product?)
 - Risico's voor bijen zijn er pas bij open bloemen, wanneer nectar/stuifmeel beschikbaar is. Dus dichte knoppen, ook als ze op kleur zijn, zijn acceptabel.
 - NB Voor lelies speelt ook mogelijke blootstelling via extraflorale nectariën. Deze kunnen bijen aantrekken ook als de bloemknoppen dicht zijn
 - Kassen kunnen met insectengaas ontoegankelijk voor bijen worden gemaakt.

KAVB is bereid de mogelijkheid te verkennen voor aanvullend onderzoek m.b.t. de 10 maanden termijn resp. de extreme aannames die door CTGB zijn gehanteerd (voor domping van bollen i.v.m. zaadbehandeling) en hebben geleid tot deze termijn. Er zijn tal van aanwijzingen/onderzoekresultaten die het extreme karakter van deze benadering ondersteunen.